

En almanak med dansebeskrivelser fra 1830 - 2

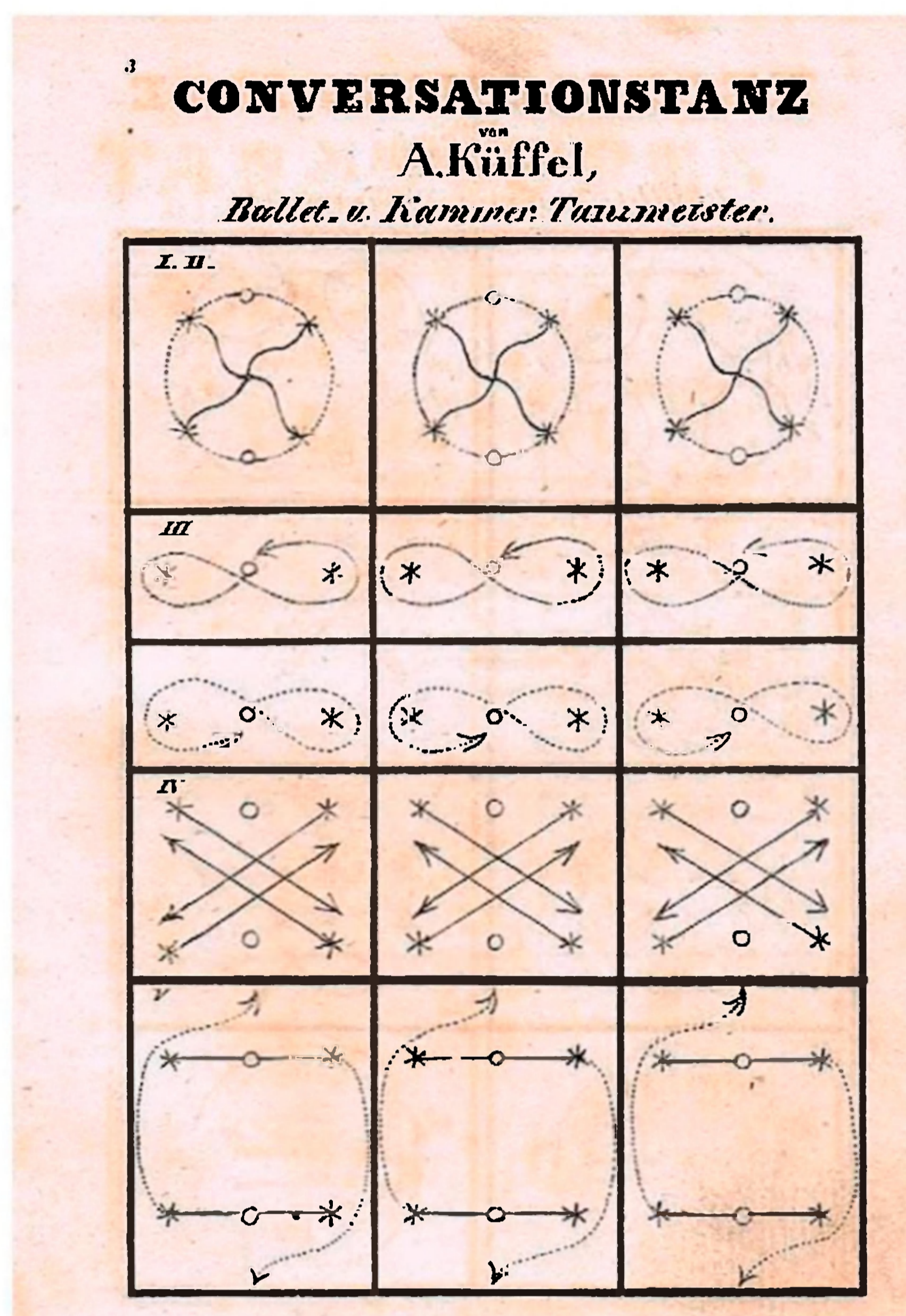
Af Ole Skov

I forrige artikel beskrev jeg "Carnevals-Almanach" fra 1830. I bogen fra Prag er 5 danse beskrevet, og der er tegninger og noder til dem alle. Jeg har valgt at gengive og fortolke "Conversations-tanz", der er koreograferet af "Ballet- und Kammer Tanzmeister" Adalbert Küffel (1780-1845). Musikken er af Kapellmeister Franz Skraup (1801-1862). Både Küffel og Skraup var fra Böhmen, som er den del af Tjekkiet, hvor Prag ligger.

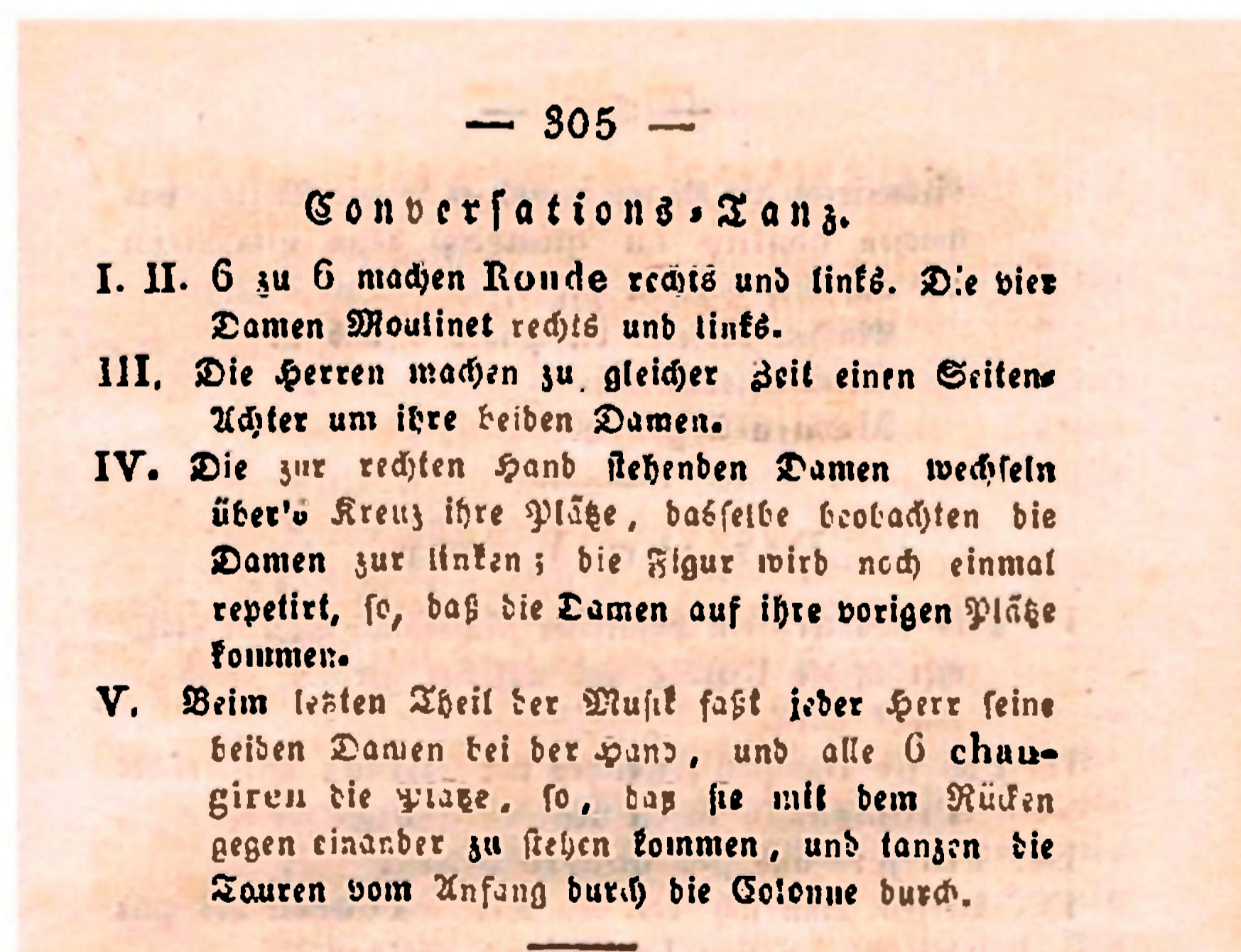
Forsiden af afsnittet med dans.

Dansen er en kolonnedans med 1 herre og 2 damer i hvert sæt, og dansen har 5 afdelinger. Danse-tegningerne viser, at opstillingen kunne være 3 kolonner af "par" på tværs, men dette nævnes ikke i danseteksten. Ifølge beskrivelsen danser de 3 kolonner ikke med hinanden. Denne opstilling er logisk, hvis der er så mange dansere, at 1 kolonne ville blive for lang til dansesalen, og såfremt der kan være 2-3 kolonner på tværs.

Tegning af figurerne.

På tegningen viser første linje: figur 1 og 2, anden og tredje linje: figur 3, fjerde linje: figur 4 og femte linje: figur 5.

Den originale tyske dansebeskrivelse.

- I. II. 6 zu 6 machen Ronde rechts und links. Die vier Damen Moulinet rechts und links.
- III. Die Herren machen zu gleicher Zeit einen Seiten-Achter um ihre beiden Damen.
- IV. Die zur rechten Hand stehenden Damen wechseln über's Kreuz ihre Plätze, das selbe beobachten die Damen zur linken; die Figur wird noch einmal repetirt, so, daß die Damen auf ihre vorigen Plätze kommen.
- V. Beim letzten Theil der Musik faßt jeder Herr seine beiden Damen bei der Hand, und alle 6 changiren die Plätze, so, daß sie mit dem Rücken gegen einander zu stehen kommen, und tanzen die Touren vom Anfang durch die Colonne durch.

Den originale tyske dansebeskrivelse renskrevet.

Fortolkning af dansen:

I begyndelsen af 1800-tallet stillede man ofte kolonnedanse op med 2 rækker overfor hinanden, mens de andre rækker stod bagved de 2 rækker med ansigtet i samme retning som rækken foran. De 2 rækker, der stod overfor hinanden i midten af kolonnen, begyndte så dansen. Når den var danset igennem én gang, og de 2 rækker havde byttet plads, kom de næste 2 rækker med i dansen osv. Det er f.eks. sådan Dobbelt Kvadrille fra Sønderborg, Figaro og La Tempete er opbygget. Det vil sige, at progressionen (rækkebyttet) begynder fra midten af opstillingen og arbejder sig ud i begge retninger.

Det kunne være, at navnet "Conversations-tanz" netop hentyder til opstillingen, som beskrevet ovenfor. Med denne opstilling var der rig lejlighed til at konversere, inden man kom i gang med dansen.

Der er ikke beskrevet noget om dette i originalbeskrivelsen til "Conversations-tanz", så jeg har valgt at beskrive dansen, så alle er med fra begyndelsen, men I kan jo selv vælge, hvilken måde I vil danse den på.

Conversationstanz

Opstilling: "Par" af 1 herre og 2 damer overfor et andet "par" i kolonne.

Trin: Valsetrin, begynd med højre fod

Figur 1
:1-8: a) 2 "par" danser kreds til højre, 8 valsetrin og til venstre 8 valsetrin.

Figur 2
9-16: b) De 4 damer danser venstrehåndsmølle ved at holde den overfor stående dame i hånden, 4 valsetrin og højrehåndsmølle, 4 valsetrin.

Figur 3
9-16: c) De 2 herrer danser i et 8-tal om egne damer, begynd forom højre dame og dans rundt om hende tilbage til egen plads, 4 valsetrin, dernæst forom venstre dame, rundt om hende og tilbage til egen plads, 4 valsetrin.

Figur 4
:17-24: d) De 2 højre-damer bytter plads venstre forbi, 4 valsetrin med drejning ind mod herren, venstre-damerne bytter plads højre forbi med drejning ind mod herren, 4 valsetrin. Dette gentages, så damerne kommer hjem på egne pladser.

Figur 5
:25-32: e) Herrerne holder sine damer i hænderne, venstre dame fører an, og alle danser venstre rundt i en "slange", mens "parrene" har front mod hinanden, efter ¼ omgang står rækkerne nu vinkelret på udgangspstillingen stadigvæk med front mod den anden række. Rækkerne danser videre venstre rundt, så alle kommer til at stå overfor det oprindelige "par" og med ryggen til et nyt "par". Venstredamerne drejer venstre rundt og får front mod et nyt "par" og fører rækken videre til ny udgangsposition, i alt 16 valsetrin.

Dansen dances nu med nyt "par". For enden af rækken forbliver "parret" med front mod de andre dansende og danser altså ikke den sidste drejning af "slangen". Man står over i en gennemdansning.

Dansen gentages efter behag og slutter med afd. e).

Fig. 1

Fig. 2

Figur 5 – rækkebyttet.

Den originale tegning af 5. figur – rækkebyttet, viser en "direkte" vej til ny plads i kolonnen. Dette giver ingen mening, da damerne så kommer til at stå på den forkerte side af deres herre. Desuden vil der være alt for meget musik. Originaltegningen er sikkert tænkt som en vejledning i placering efter byttet mere end den enkelte dansers rute og placering. Rækkebyttet er derfor nok "en slange", hvor man danser rundt med front til det gamle "par", drejer venstre rundt og får front til det næste "par", som man derefter danser med (se tegningen).

Nr. 3.
CONVERSATIONSTANZ
vømt.
Kapellmeister Franz Skraup.

Originalnode til dansen.

Som I kan læse i forrige artikel kunne "Conversationstanz" have været danset i Danmark i 1830'erne. "Carnevals-Almanach" var til salg herhjemme i 1829-30, og mange danselærere på den tid anvendte en del tysk materiale.

Taschenbücher für das Jahr 1830,
ausg. v.:

Taschenbuch zum gefel. Vergnügen, Vergiß mein nicht, Urania, Orpheus, Penelope, Die Liebchen, Taschenbuch der Liebe und Freundschaft gewidmet, Cornelia. Musenalmanach, Frauen-Taschenbuch, Taschenbuch für Damen, Fiktigung der Frauen, Geheißer genealogischer Hof-Kalenber, Vöfen, Taschenbuch aus Italien und Orleãesland, Fortuna, Almanach dramatischer Spiele, Carnaval-Almanach. Alle med sine Kobber.

Annonce i avisen med Carnevals-Almanak nederst i midten.

Annoncer var normalt trykt som almindelige avisannoncer, som vi kender dem i dag, men denne var trykt sammen med en lang liste af andre bogudgivelser i et løst følgeblad/indlæg i Adresseavisen.

Dansen er ikke svær så god fornøjelse med at danse den.

De væsentligste kilder:
Carnevals Almanach 1830,
Ole Skovs samling.
Aviser på Statsbiblioteket, Århus

58 Aargang.
Fyens Stifts
No. 178.

Kongelig allene
Adresse-Avis og

Almanagen

København med Breve og fra

Redigeret, trykt og udgivet i Odense af Søren Gempel, Kancellisraad.

privilegerede
Avertissementstidende.
30 November 1829.
oversat i de Danske Sprog.

Forsiden af "Fyens Stifts Kongelig allene privilegerede Adresse-Avis og Avertissementstidende" (Fyens Stiftstidende) fra 30. november 1829.